

Terminologian ja teknisen viestinnän opinnot

Viestinnän ammateissa tarvitaan kykyä ymmärtää eri alojen asiantuntijoita. Paitsi että monet alat ovat sisällöllisesti ja kielellisesti erikoistuneita, niiden sisällä esiintyy usein käsitteellistä ja termistöistä horjuntaa. Yrityksissä ja muissa organisaatioissa on tarvetta ammattilaisille, jotka kykenevät hahmottamaan asioiden välisiä suhteita ja luomaan selkeyttä käsitteistöihin. Lisäksi viestinnän ammattilaisen tulee kyetä välittämään tietoa oikeassa muodossa oikeaan aikaan erilaisille kohderyhmille. Tiedon välittämisessä tarvittavien keinojen, välineiden ja ohjelmistojen tuntemus on keskeistä.

Sivuaineessa yhdistyvät terminologiaopissa korostuva käsitteellinen selkeys ja tekniselle viestinnälle välttämätön kohderyhmien huomioiminen. Yhdessä nämä antavat valmiuksia mm. teknisiksi kirjoittajiksi, terminologeiksi, kääntäjiksi ja tulkeiksi, kouluttajiksi, verkkokirjoittajiksi, tiedetoimittajiksi tai kustannustoimittajiksi aikoville. Kursseilla opittavaa tietämystä voidaan soveltaa esimerkiksi teknisten dokumenttien ja erilaisten käyttöohjeiden sekä sanastojen ja termitietokantojen laatimiseen sekä analysointiin. Menetelmiä voidaan käyttää myös digitaalisen median sisällön tuottamisessa ja strukturoinnissa.

Kaikkien sivuaineopiskelijoiden on palautettava sivuaineen opintosuunnitelma joka vuosi kurssi-ilmoittautumisen yhteydessä elo–syyskuun vaihteessa amanuenssi Hanna Korpelalle.

Sivuainekokonaisuudessa on kursseja, jotka saattavat kuulua opiskelijan pääaineeseen. Tällöin opiskelijan on valittava sivuainekokonaisuuteen ne kurssit, joita hän ei suorita pääaineessaan.

OPINTOKOKONAISUUS 25 op

Pakolliset opinnot (voivat sisältyä pääaineopintoihin) 5–20 op:

- TEVI1001 Terminologisen tutkimuksen perusteet, 5 op
- VINE2007 Tekninen viestintä, 5 op
- TEVI3002 Käsiteanalyysi, 5 op
- TEVI3007 Terminologisen ja teknisen tiedon haku ja esittäminen, 5 op

Seuraavista valinnaisesti 5–20 op:

- VINE1004 Erikoisalaviestintä, 5 op
- TEVI3005 Kognitio, ihminen ja teknologia, 5 op
- TEVI3001 Käyttäjälähtöinen tekninen viestintä, 5 op
- TEVI3006 Monikielinen terminologiatyö, 5 op
- VIES2090 Työharjoittelu

Opintojaksokuvaukset:

Pakollisuus:

- P = Pakollinen opintojakso
- VE = Vaihtoehtoinen opintojakso
- VV = Vapaavalintainen opintojakso

Opintokokonaisuuden opinnot

■ Terminologisen tutkimuksen perusteet *Introduction to Terminological Research*

Laajuus: 5 op

Koodi: TEVI1001

Ajoitus: kevät

Edeltävät opinnot: –

Osaamistavoite: Kurssin suoritettuaan opiskelija ymmärtää erikoisalojen kielten (ammatti- ja harrastusalojen kielet) ja yleiskielen välisen eron, ymmärtää, mihin erikoisalojen termistöjä ja käsitteistöjä tarvitaan, ja sen mikä on niiden viestinnällinen tehtävä, osaa tunnistaa viestinnässä ja tiedonvälityksessä esiintyviä termistöllisiä ja käsitteellisiä ongelmia (esim. synonymia, polysemia), kykenee pohtimaan ratkaisuja termistöllisiin ja käsitteellisiin ongelmiin (esim. terminmuodostus, synonymia, polysemia, käänkösvastineet), osaa analysoida käsitteiden sisältöjä ja laatia niille määritelmiä sekä osaa hahmottaa käsitteiden välisiä suhteita ja laatia yleisempiä käsittejärjestelmätyyppejä.

Sisältö: Luentoja terminologisen tutkimuksen tarpeesta, peruskäsitteistä ja menetelmistä sekä niiden soveltamisesta eri alojen käsitteistöjen ja termistöjen analysointiin. Harjoituksia terminologisten menetelmien käytöstä.

Suorituskieli: Suomi.

Opetus: Luentoja, verkko-opiskelua, itsenäisesti harjoitustyö (yksin tai 2–3 hengen ryhmässä).

Suoritustapa: Hyväksytyt harjoitustyö, tentti.

Kirjallisuus:

1. Haarala, Risto: Sanastotyön opas. 1981.
2. Nuopponen, Anita & Nina Pilke: Ordning och reda. Terminologilära i teori och praktik. 2010. S. 5–105.
3. Verkkoaineistoa.

Arviointi: 1–5 / hylätty.

Pakollisuus: P

■ Tekninen viestintä *Technical communication*

Laajuus: 5 op

Koodi: VINE2007

Ajoitus: syksy

Edeltävät opinnot: –

Osaamistavoite: Opintojakson suoritettuaan opiskelija ymmärtää, mitä teknisen tiedon suunnittelu, tuottaminen, hallinta sekä teknisestä tiedosta viestiminen tarkoittavat, tuntee teknisen tiedon suunnittelun keskeiset periaatteet ja osaa soveltaa niitä kurssilla tehtävään harjoitustyöhön sekä perustella harjoitustyössään tekemänsä valinnat ja kykenee arvioimaan eri muodoissa olevan teknisen tiedon käytettävyyttä.

Sisältö: Luentoja, joilla käydään läpi teknisen viestinnän keskeisiä käsitteitä, teknisen viestinnän historiaa, teknisen tiedon suunnittelun, tuottamisen ja hallinnan periaatteita sekä teknisestä tiedosta viestimisen keskeisiä kysymyksiä. Luentoja tukevia yksilötehtäviä verkossa. Yksin tai 2–4 hengen ryhmässä tehtävä harjoitustyö sekä harjoitustyöhön perustuva suullinen esitys ja kirjallinen raportti.

Suorituskieli: Suomi.

Opetus: Luennot 20 tuntia ja verkkoharjoitukset 10 tuntia.

Suoritustapa: Hyväksytyt verkkotehtävät, harjoitustyö, suullinen esitys ja kirjallinen raportti.

Kirjallisuus: Artikkeleita opettajan ohjeiden mukaan.

Arviointi: 1–5 / hylätty.

Pakollisuus: P

■ Käsiteanalyysi
Concept Analysis

Laajuus: 5 op

Koodi: TEVI3002

Ajoitus: syksy

Edeltävät opinnot: Terminologisen tutkimuksen perusteet

Osaamistavoite: Kurssin suoritettuaan opiskelija omaa valmiuksia, jotka helpottavat uusiin ja usein monimutkaisiin asioihin perehtymistä niin opiskelussa, tutkimuksessa kuin eri alojen työtehtävissäkin, joissa tarvitaan käsitteellistä ja terminologista selvyttä ja tarkkuutta (mm. toimittajan, tiedottajan, teknisen viestijän, kääntäjän, tulkin ja opettajan työ, sisällön tuotanto ja tietojärjestelmien suunnittelu). Opiskelija kykenee hahmottamaan erilaisia käsitteiden välisiä suhteita ja käsitejärjestelmiä sekä niiden avulla eri alojen sisäisiä rakenteita, osaa selvittää eri alojen käsitteiden sisältöjä ja laatia määritelmiä sekä osaa laatia havainnollisia graafisia esityksiä käsitteerakenteista.

Sisältö: Luentoja ja harjoituksia käsiteanalyysistä, sen sovelluksista, käsitteiden määrittelystä, erilaisista käsitteiden välisistä suhteista ja käsitejärjestelmätyypeistä sekä niiden esittämisestä visuaalisesti. Menetelmien soveltaminen käytäntöön itse valitulla erikoisalalla.

Suorituskieli: Suomi.

Opetus: Luennot 28 tuntia; integroitu luento- ja verkkokurssi (joustava opiskelu: tunnilta poissaolon voi korvata verkko-opiskelulla joko osittain tai kokonaan).

Suoritustapa: Läsnäolo tunneilla tai aktiivisuus verkkoalustalla. Hyväksytyt harjoitukset ja kotitehtävät, lopputyö.

Kirjallisuus:

1. Nuopponen: Begreppssystem för terminologisk analys. 1994 (Opettajan ohjeiden mukaan).
2. Verkkoaineistoa.

Arviointi: 1–5 / hylätty.

Pakollisuus: P

■ Terminologisen ja teknisen tiedon haku ja esittäminen
Retrieval and Presentation of Terminological and Technical Information

Laajuus: 5 op

Koodi: TEVI3007

Ajoitus: kevät

Edeltävät opinnot: Suositellaan opintojaksoja Tekninen viestintä ja Terminologisen tutkimuksen perusteet

Osaamistavoite: Opintojakson suoritettuaan opiskelija tuntee tiedonhaun keskeiset menetelmät ja osaa soveltaa niitä teknisessä viestinnässä ja terminologisten ongelmien ratkaisussa tarvittavan tiedon hakuun. Opiskelija tuntee tiedonhankintaprosessin vaiheet, osaa suunnitella tiedonhankintaa ja -hakuja ja rakentaa systemaattisen tiedonhaun vaihe vaiheelta. Opiskelija osaa arvioida kriittisesti eri menetelmiä ja käytettäviä lähteitä sekä tulkita tuloksia sekä tuntee tiedon esittämisen periaatteet ja osaa soveltaa niitä käytäntöön.

Sisältö: Verkkoluentoja ja harjoituksia tiedonhaun keskeisistä menetelmistä, tiedonhankintaprosessin vaiheista, tiedonhankinnan ja haun suunnittelusta, erilaisista lähde-tyypeistä ja niiden arvioinnista sekä tulosten arvioinnista ja esittämisestä, erityisesti infografiikasta. Jokainen kurssilainen tekee valitsemaltaan erikoisalalta harjoitustyön. Erikoisala voi liittyä esimerkiksi opinnäytetyöhön, tiettyyn tieteenalaan tai ammattiin.

Suorituskieli: Suomi (tai muu kieli).

Opetus: Verkkokurssi, alkutapaaminen 2 tuntia.

Suoritustapa: Aktiivinen osallistuminen verkkotyöskentelyyn ja harjoitustyö.

Kirjallisuus: Opettajan ohjeiden mukaan.

Arviointi: 1–5 / hylätty.

Pakollisuus: P

■ Erikoisalaviestintä
Professional Communication

Laajuus: 5 op

Koodi: VINE1004

Ajoitus: kevät

Edeltävät opinnot: –

Osaamistavoite: Opiskelija osaa kurssin suoritettuaan tunnistaa erikoistumisen aiheuttaman kielen variaation. Opiskelija hallitsee erikoisalaviestinnän tutkimuksen peruskäsitteet, tunnistaa erikoiskielille tyypillisiä kielen piirteitä, osaa analysoida erikoiskielisten tekstilajien eroja ja yhtäläisyyksiä sekä hahmottaa organisaation erikoiskielisenä kontekstina.

Sisältö: Luentoja erikoiskielten ja yleiskielen välisestä vuorovaikutuksesta, erikoisalaviestinnän ominaispiirteistä ja onnistumisen edellytyksistä sekä erikoiskielten analysoinnin menetelmistä. Harjoituksia, joissa analysoidaan eri erikoisalojen tekstejä.

Suorituskieli: Suomi.

Opetus: Luennot ja harjoitukset 30 tuntia.

Suoritustapa: Kirjallinen tentti.

Kirjallisuus: Opettajan ohjeiden mukaan mm. seuraavista:

1. Gotti, Maurizio: *Investigating Specialized Discourse*. 2005.
2. Terminfo-lehti (saatavana verkossa).

Arviointi: 1–5 / hylätty.

Pakollisuus: VE

■ Kognitio, ihminen ja teknologia
Cognition, People and Technology

Laajuus: 5 op

Koodi: TEVI3005

Ajoitus: kevät

Edeltävät opinnot: –

Osaamistavoite: Kurssin suoritettuaan opiskelija osaa selittää kognitiotieteen monitieteiset lähtökohdat, määritellä ihmisen kognitiiviset toiminnot, pohtia haasteita ja mahdollisuuksia, joita liittyy ihmisen kognitiivisten toimintojen mallintamiseen tietokoneelle, hahmottaa ihmisten välisen tietokonevälitteisen viestinnän kognitiivisia ulottuvuuksia, keskustella tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvistä kognitiivisista käytettävyyssongelmista sekä luonnostella tutkimusideoita kurssilla käsitellyn pohjalta.

Sisältö: Verkkoluentoja, -aineistoa ja -keskusteluja kognitiotieteestä monitieteisenä tutkimusalueena, joka pyrkii kuvaamaan ja selittämään ihmisen tiedonkäsittelyä sekä yksilöllisellä että yhteisöllisellä tasolla ja soveltamaan saatuja tietoja kehitettäessä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Suorituskieli: Suomi.

Opetus: Verkkokurssi; kontakti- ja luennot 2 tuntia.

Suoritustapa: Verkkokeskustelut ja lopputyö / kirjallinen tentti.

Kirjallisuus: Verkkomateriaalia ja opettajan ohjeiden mukaan osia seuraavista:

1. Dror, Itiel E. & Stevan Harnad: *Cognition Distributed: How Cognitive Technology Extends Our Minds*. 2008. (Saatavana digitaalisena Ebrarysta.)
2. Stenning, Keith, Alex Lascarides & Jo Calder: *Introduction to Cognition and Communication*. 2006. (Saatavana digitaalisena Ebrarysta.)
3. Dror, Itiel E.: *Cognitive Technologies and the Pragmatics of Cognition*. 2007. (Saatavana digitaalisena Ebrarysta.)
4. Sandra, Dominiek, Jan-Ola Östman & Jef Verschueren: *Cognition and Pragmatics*. 2009.
5. Saariluoma, Pertti, Matti Kamppinen & Antti Hautamäki (toim.): *Moderni kognitiotiede*. 2001.

Arviointi: 1–5 / hylätty.

Pakollisuus: VE

■ Käyttäjälähtöinen tekninen viestintä
User-centered Technical Communication

Laajuus: 5 op

Koodi: TEVI3001

Ajoitus: syksy

Edeltävät opinnot: Suositellaan opintojaksoa Tekninen viestintä

Osaamistavoite: Opintojakson suoritettuaan opiskelija ymmärtää, mitä käyttäjälähtöisyys ja käytettävyys teknisessä viestinnässä tarkoittavat, tuntee käytettävyystutkimuksen keskeiset periaatteet ja osaa soveltaa niitä kurssilla tehtävään harjoitustyöhön sekä perustella tekemänsä valinnat. Opiskelija kykenee arvioimaan erityisesti verkossa olevan teknisen tiedon käyttäjälähtöisyyttä ja osaa huomioida kohderyhmän tuottaessaan teknistä tietoa.

Sisältö: Luentoja käytettävyydestä, käyttäjälähtöisyydestä ja niihin liittyvästä käsitteistöstä teknisen viestinnän näkökulmasta sekä käyttäjälähtöisyyden keskeisistä tutkimuskohteista ja -menetelmistä. Luentoja tukevia yksilötehtäviä verkossa. Harjoitustyö, jossa sovelletaan kurssilla opittuja käytettävyystutkimuksen periaatteita.

Suorituskieli: Suomi.

Opetus: Luennot ja harjoitukset 30 tuntia.

Suoritustapa: Aktiivinen osallistuminen, hyväksytyt verkkotehtävät ja harjoitustyö.

Kirjallisuus: Opettajan ohjeiden mukaan seuraavista teoksista:

1. Morville, Peter: Ambient Findability. 2005.
2. Sinkkonen, Irmeli, Hannu Kuoppala, Jarmo Parkkinen & Raino Vastamäki: Käytettävyyden psykologia. 2006.
3. Ovaska, Salla, Anne Aula & Päivi Majaranta: Käytettävyystutkimuksen menetelmät. 2005.
4. Artikkeleita opettajan ohjeiden mukaan.

Arviointi: 1–5 / hylätty.

Pakollisuus: VE

■ Monikielinen terminologiatyö
Multilingual Terminology Work

Laajuus: 5 op

Koodi: TEVI3006

Ajoitus: syksy

Edeltävät opinnot: Terminologisen tutkimuksen perusteet, Käsiteanalyysi

Osaamistavoite: Kurssin suoritettuaan opiskelija omaa valmiudet edistää omakielistä ja monikielistä terminologiatyötä sekä yhteiskunnan että työyhteisön viitekehyksissä. Opiskelija osaa arvioida ja kehittää termistöjä terminmuodostuksen perusteista lähtien.

Sisältö: Kurssilla tarkastellaan terminologiatyötä eri konteksteissa yhteiskunnan näkökulmasta ja perehdytään kielipolitiikan ja monikielisyyden vaikutuksiin erikoisalaviestinnässä sekä kansainvälisestä (maailmanlaajuisesta, eurooppalaisesta, pohjoismaisesta) että kotimaisesta näkökulmasta. Lisäksi opintojaksolla käsitellään terminologiatyön etuja etenkin erikoisalaviestinnän tehokkuuden, sujuvuuden, tarkkuuden ja taloudellisuuden osalta ja keskustellaan termistön huoltoon, yhtenäistämiseen, harmonisointiin ja standardisointiin liittyvistä seikoista. Kurssilla käydään läpi erikoisalojen viestinnän ja kielenhuollon termeille asettamat vaatimukset, terminmuodostuskeinot ja eri kielille yhteisiä termejä ja termielementtejä.

Suorituskieli: Suomi (tai muu kieli).

Opetus: Kontaktiluennot 10 tuntia, verkkokeskustelut 10 tuntia, verkkoharjoitukset 10 tuntia. Kontaktiluennot suoritettavissa myös verkossa.

Suoritustapa: Aktiivinen osallistuminen verkkokeskusteluihin, verkkotehtävät.

Kirjallisuus: Verkkomateriaalissa annettujen ohjeiden mukaan seuraavista yhteensä n. 200 sivua:

1. Sager: A Practical Course in Terminology Processing.
2. TSK: Toimikunnista termitalkoisiin.
3. Nykysuomen sanavarat
4. Artikkeleita ja muuta verkkoaineistoa opettajan ohjeiden mukaan.

Arviointi: 1–5 / hylätty.

Pakollisuus: VE